

Gjensidig utbetaling av pant på bokser og PET-flasker

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende formulering:

Nordisk råd rekommanderer regjeringene i Danmark, Finland, Sverige og Norge

at i samarbeid med de nasjonale pantorganisasjoner å utvikle og inngå en avtale om gjensidig utbetaling av pant

å pålegge pant på bokser som forhandles på ferjer mellom landene

2. Meddelelse fra de nordiske lands regjeringer

Regeringerne i Danmark, Finland, Sverige og Norge finder, at Nordisk Råds rekommandation i store træk svarer til Nordisk Råds tidligere rekommandation 16/2010 og 17/2010. Både de tidligere og den genfremsatte rekommandation 34/2013 har baggrund i et meget stort antal emballager (især dåser), som nordiske borgere indkøber i grænsehandelen i ikke nordiske lande. Undersøgelser viser, at langt den største del af disse privatimporterede drikkevareemballager stammer fra danskeres og i mindre omfang svenskeres indkøb i den tyske grænsehandel, hvor der ikke opkræves pant, og fra finners indkøb i Estland, hvor panten er meget lavere end i Finland.

De miljømæssige problemer som følge af grænsehandel mellem de nordiske lande anser regeringerne for at være relativt små. For det første vurderes mængden af emballager, der købes i et nordisk land for at blive tømt og bortskaffet i et andet nordisk land, at være relativt lille sammenholdt med emballager købt i grænsehandelen i lande uden for Norden. For det andet vurderes de eksisterende pantsystemer i de nordiske lande for at være effektive og velfungerende med høje returprocenter. Andelen af drikkevareemballager, der ikke indsamles til genanvendelse via pantsystemer eller andre nationale ordninger, er således lille, når man ser bort fra drikkevareemballager fra grænsehandel i Tyskland og Estland. Embal-

lager fra denne grænsehandel kan dog også afleveres i mange af de automater, som er opstillet til pantbelagte emballager.

Nordisk Råd

Landenes regeringer har forstået, at Nordisk Råds genfremsatte rekommandation om gensidig udbetaling af pant for dåser og plastflasker, bl.a. har baggrund i den cost-benefit analyse af et fælles nordisk pantsystem, som blev offentliggjort i januar 2013. Det fremgår således, at analysen efter Nordisk Råds opfattelse indikerer, at det vil give et samfundsøkonomisk afkast at indføre gensidig udbetaling af pant, og at afkastet vil være meget højt, hvis det lykkes at opnå en aftale om pant i grænsehandelen. Resultatet af den efterfølgende følsomhedsberegning på cost-benefit analysen gennemført for affaldsgruppen under Nordisk Ministerråd i april 2013, viser, at et fællesnordisk pantsystem ikke er samfundsøkonomisk lønsomt uden bilaterale aftaler.

**Rek. 33/2013/miljø
D 2015**

Tidligere nummer:
A 1592/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursudvalget

J.nr. 13-00242-36

Omkostninger for at oprette et nordisk pantsystem vil være for store i forhold til miljøgevinsten. Det er derfor lønsomt at rette fokus mod de store mængder drikkevareemballager, der købes i grænsehandlen i Tyskland og Estland uden, at nordiske kunder betaler pant. Det vil også være samfundsøkonomisk lønsomt at arbejde for et fællesnordisk pantsystem i kombination med bilaterale aftaler, men dog ikke så lønsomt som udelukkende at koncentrere sig om de bilaterale løsninger.

Regeringerne i Danmark, Finland, Sverige og Norge finder, at forslaget om et fælles nordisk pantsystem heller ikke kan begrundes ud fra et miljøperspektiv. De nationale pantsystemer i de nordiske lande anses tilstrækkelige til at tage hensynet til forsvarlig miljømæssig behandling af drikkevareemballagen igennem høj returgrad og genanvendelse. Den drikkevareemballage, som forhandles over nordiske landes grænser, og som ikke er omfattet af pantsystemer i det enkelte land, vil i stor grad opnå en forsvarlig behandling ved, at den enten ender i pantautomaterne (uden at det bliver ubetalt pant) eller bliver samlet igennem retursystemerne for plast, glas eller metal og evt. bliver behandlet sammen med restaffald.

Uagtet resultatet af den cost-benefit analysen, som Nordisk Råd fik udført, er regeringerne i Danmark, Finland, Sverige og Norge fortsat af den opfattelse, at de væsentligste problemer som følge af grænsehandel stammer fra grænsehandel i ikke nordiske nabolande. Derfor bør indsatsen koncentrerer om at lave bilaterale aftaler eller løsninger mellem de lande, hvor grænsehandlen er størst. Som anført i svaret på rek. 34/2013 arbejdes der fra dansk side hårdt på at nå en bilateral løsning med Tyskland om pant i den tyske grænsehandel. I Finland har man gennemført en udredning om pantsystemets funktionalitet, udviklingsbehov og genbrug af drikkeemballage. Passagerernes import (nærmest fra Estland) af drikkevarer indgår som et af de spørgsmål stillet i udredningen, som dog fokuserede på de nationale spørgsmål. Udredningen viser blandt andet, at de privatimporterede dåser har en stor returprocent, selv om de ikke er pantmarkerede, enten igennem indsamling af drikkeemballager eller igennem indsamlingsbeholdere for mindre metalaffald.

På denne baggrund finder landenes regeringer ikke anledning til at igangsætte særlige initiativer med henblik på en nordisk aftale om gensidig udbetaling af pant for emballager indkøbt fra Gedser i Danmark til Kiruna i Sverige eller fra Bergen i Norge til Joensuu i Finland.

For så vidt angår spørgsmålet om pant på dåser, der forhandles på færger mellem de nordiske lande, finder landenes regeringer ikke, at et sådan initiativ har høj prioritet rent miljømæssigt sammenholdt med initiativer rettet mod grænsehandlen i Tyskland og evt. Estland.

Regeringerne i Danmark, Finland, Sverige og Norge mener for deres del, at rekommandationen kan afskrives.

**Rek. 33/2013/miljø
D 2015**

Tidligere nummer:
A 1592/miljø

Behandles i:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 13-00242-36

3. Utvalgets betenkning

Miljø- og naturressursutvalget noterer at det i meddelelsen konstateres bl.a. at "Det vil også være samfunnsøkonomisk lønnsomt at arbeide for et fællesnordisk pantsystem i kombination med bilaterale aftaler, men dog ikke så lønnsomt som udelukkende at koncentrere sig om de bilaterale løsninger." Med dette anerkjenner regjeringene Nordisk råds vurdering om at nordisk pantsystem er samfunnsøkonomisk lønnsomt. Det er et godt utgangspunkt for en videre vurdering av saken.

Utvalget noterer at regjeringene ved flere anledninger i svaret henviser til et felles nordisk pantsystem som Nordisk råd rekommanderer. Det er ikke helt riktig. Nordisk råd etterlyser ikke i rekommandasjonen et felles nordisk system, men en løsning basert på de nasjonale pant-ordninger, som gjør det mulig å få pant tilbake i sitt hjemland. Danmark har nå inngått en bilateral avtale med Tyskland om pant, som bygger på det danske pantsystem. Dermed kan man konkludere at det finnes både en juridisk og teknisk løsning, som burde kunne anvendes mellom henholdsvis Norge og Sverige og Danmark og Sverige. Handelsstrømmene i grenseområdene mellom disse tre nordiske land omfatter årlig ca. 50 millioner aluminium-bokser. Det vil gagne miljø- og klima hvis alt dette kunne inkluderes i pantsystemet, og samtidig ville det bidra til at forbrukerne kunne få sin rettmessige pant tilbake.

Utvalget noterer at de respektive regjeringer avviser forslaget. Utvalget anser derfor at det ikke er hensiktsmessig å opprettholde det i sin nåværende form, men vil komme til bake til saken ved å framsette et nytt forslag.

Utvalget noterer at regjeringene i meddelelsen også avviser Nordisk råds rekommandasjon om å pålegge pant på salget om bord på ferjer mellom de nordiske land med henvisning til at den type initiativ ikke har en høy prioritet i forhold til å løse problemer med grensehandelen med Tyskland og evt. Estland. I lys av at Danmarks problem med grensehandelen med Tyskland er løst, er det skapt forventinger om at oppmerksomheten nå kan bli rette mot ferjene.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget at,

Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 33/2013 som *ferdigbehandlet* for rådets del

Oslo, 9. september 2015

Hanna Kosonen (cent) leder

Ineqi Kielsen (S)

Jan Lindholm (MP)

Karin Gaardsted (S) nestleder

Mikko Kärnä (cent)

Morten Wold (FrP)

Per Rune Henriksen (A)

Rasmus Nordqvist (Alternativet)

Róbert Marshall (Björt framtíð)

Simon Elo (saf),

Susanna Koski (saml)

Suzanne Svensson (S)

Thomas Finnborg (M)

Øyvind Halleraker (H)